

Spelender-wijs



Gemeente Rheden

cultuurnota 2019 -2026



Leeswijzer

In deze cultuurnota verwoordt en verbeeldt de gemeente Rheden hoe zij ervoor zorgt dat kunst en cultuur voor alle inwoners van de gemeente beschikbaar en van waarde is. De gemeente definieert wat zij ziet als cultuur, laat zien welke doelen zij wil behalen en legt uit hoe zij de uitvoering van deze doelen in samenwerking met het culturele veld wil bereiken.

Deze cultuurnota volgt op de beleidsnota Cultuurbeleid Rheden 2011-2014: Een kernachtige aanpak. In 2016 is het cultuurbeleid uit de periode 2011-2014 geëvalueerd in de evaluatienota Kunst & Cultuur.

‘Naast onze leerlingen zien we dat onze jonge professionals, de docenten die bij ons werken, zich blijven ontwikkelen.’

Jowin Heemskerk, directeur van theater- en muziekschool Rhedelijk Cultureel

‘Ik hou van sámen muziek maken. Alléén muziek maken is “noten blazen” voor mij. Het blijft magisch als een muziekstuk tot leven komt onder leiding van onze dirigent.’

Bart Schellevis,
speelt bariton bij Harmonie Unisono in Velp

Na een huiskamerconcert in een verzorgingshuis, maakte een van de bewoonsters na maanden weer contact met haar begeleiders. Daar doe je het ook voor.’

Carla Verbost, projectmedewerker Productie en Organisatie, Cultuurbedrijf RIQQ



Je leven lang spelen

‘De basis voor een mensenleven is ontplooiing. Als kind ontplooi je je door te spelen. Maar dat spelen is vanaf een jaar of dertien “iets van vroeger”. En vaak keert het niet meer terug. Wat zonde! Ik gun iedereen een leven lang spelen. Dat is een leven lang ontwikkeling! Ontwikkeling van je eigen kunnen, maar ook van je geest en je zelfbewustzijn.

Op kasteel Middachten voel je bijvoorbeeld hoe we vroeger met elkaar leefden in onze gemeente. Hier ontdek je waar we vandaan komen. Dat is cultuur. Een voorstelling van het wijktheater vertelt het verhaal van nu, van de manier waarop we met elkaar leven in een wijk. Ook dat is cultuur. Zélf iets maken, met welk middel dan ook, is óók cultuur. Door het creëren en ondergaan van kunstuitingen, ontdek je wat je kunt en wat je ergens van vindt. Het achterliggende doel van deze kadernota is alle inwoners van alle leeftijden in staat te stellen zich spelenderwijs te blijven ontplooiën en elkaar te ontmoeten.

Uit het inwonerspanel Rheden spreekt blijkt dat al ontzettend veel inwoners van onze gemeente cultureel actief zijn. Samen met u koester ik al die activiteiten, van amateurkunst tot professionele programmering.’

Marc Budel, wethouder Cultuur, Sport en Jeugd



Inhoudsopgave

Waar komen we vandaan? 6

- Inwonerspanel Rheden Spreekt
- Kennis gebundeld in cultuurbedrijf
- Wat verstaan wij onder cultuur?
- Trends

Wat is onze visie? 10

Hoe pakken we het aan? 12

- Drie focuspunten
- Cultureel basisnetwerk

Waar willen we naartoe? 16

Waar komen we vandaan?



Een aantal jaar geleden hebben we binnen het beleidsterrein Cultuur gekozen voor een nieuwe organisatiestructuur met een centraal cultuurbedrijf. Deze koers hebben we doorontwikkeld. In dit hoofdstuk leest u wat dit precies betekent en in welke context deze nota is geschreven.

Ter voorbereiding op deze cultuurnota heeft de gemeente informatie opgehaald bij inwoners, culturele organisaties en organisaties die cultuur inzetten om hun doelen te bereiken, zoals onderwijs- en zorginstellingen.

Sinds 2015 kunnen inwoners van de gemeente via het inwonerspanel Rheden Spreekt aangeven hoe belangrijk zij kunst en cultuur vinden en hoe zij het aanbod ervan in de gemeente waarderen. De gemeente meet de actieve en passieve cultuurparticipatie, de behoefte aan en de waardering voor kunst en cultuur eens per drie jaar. Hiermee spreken inwoners zich ook uit over de inzet van de gemeente en de gesubsidieerde organisaties in onze gemeente.

Inwonerspanel Rheden Spreekt

Uit de metingen van 2015 en 2018 blijkt dat inwoners van de gemeente Rheden (groot) belang hechten aan actieve en passieve cultuurparticipatie.

Cijfers 2015 - 2018



Inwoners vinden cultuur belangrijk in het dagelijks leven

2015

51%

2018

61%

100%



Inwoners vinden financiële ondersteuning van cultuur door de gemeente belangrijk

2015

62%

2018

72%

100%

Rapportcijfers 2015 - 2018



Cultuuraanbod in Rheden

rapportcijfer 2015

6,6

rapportcijfer 2018

6,7



Culturele instellingen in Rheden

7,7

7,8

Kennis gebundeld in cultuurbedrijf

Als gemeente geven we het culturele veld de kaders mee. Wij opereren als regisseur en ondersteunen het culturele veld bij de uitvoering. Alle kennis rondom cultuur is gebundeld in een cultuurbedrijf. Deze koers hebben we een aantal jaar geleden ingezet en zetten we voort. In 2012 hebben we cultuurbedrijf RIQQ in het leven geroepen om de samenwerking tussen de cultuurorganisaties in de gemeente Rheden te stimuleren en het

culturele aanbod voor alle inwoners te faciliteren. Dit betekent dat de uitvoering, het creëren en het aanbieden van cultuuruitingen de verantwoordelijkheid zijn van de aanbieders zelf. Het cultuurbedrijf is er om, desgewenst, culturele initiatieven en contacten met kennis en praktische & financiële middelen te ondersteunen. Om ervoor te zorgen dat het bloeiend cultuurklimaat in Rheden gevoed blijft, geeft RIQQ waar nodig impulsen.



Wat verstaan wij onder cultuur?

Cultuur is een verzamelnaam voor het delen van (creatieve) uitdrukkingsvormen, kennis, ervaringen en meningen. Daarmee is cultuur noodzakelijk voor de vorming van onze persoonlijke, lokale en nationale identiteit: wie zijn wij, waar onderscheiden we ons in en wat vinden wij belangrijk? Of je nu aan koorzang doet of een schrijfcursus volgt, of je nu als vrijwilliger bij een festival werkt of leesvader bent op de basisschool. Cultuur strekt zich ook uit van de amateurkunst die ruim zeven miljoen Nederlanders in hun vrije tijd beoefenen tot en met professionele programmering als het ZOOM Festival in onze eigen gemeente.

Trends

(Inter)nationale én lokale trends in het culturele veld werken door op de kaders van het kunst- en cultuurbeleid van de gemeente Rheden. Trends als globalisering, digitalisering, belevingsintensivering, het steeds groter wordende belang van een culturele infrastructuur en de groeiende maatschappelijke waarde van cultuur in het sociale domein, sturen ook onze keuzes.



Wat is onze visie?

**De uitkomsten van Rheden
Spreekt, onze definitie van
cultuur en (inter)nationale en
lokale trends brengen ons tot
de volgende visie:**

Culturele activiteiten zijn een wezenlijk onderdeel van het maatschappelijk leven. Verenigingen zijn hiervoor een belangrijke basis.

Als gevolg van de decentralisaties heeft de gemeente nog meer verantwoordelijkheid gekregen over het welzijn van inwoners. Cultuurparticipatie (actief en passief) heeft zich bewezen als belangrijke motor achter fysieke en mentale gezondheid van mensen en draagt bij aan de vermindering van zorgkosten. Dankzij culturele activiteiten ontmoeten mensen elkaar. Daarbij: met de verbeeldingskracht van cultuur kunnen oude patronen worden doorbroken en nieuwe relaties worden gesmeed. In meerdere opzichten bevordert cultuur de creativiteit, communicatie en participatie. Daarom wordt cultuur in de gemeente Rheden op verschillende manieren actief ingezet in het sociaal domein. Gemeente Rheden kiest ervoor kunst en cultuur een rol te laten spelen in haar doel om inwoners gezond, veilig en relatief gelukkig te laten wonen, werken en recreëren, jong te laten zijn en ouder te laten worden. De gemeente vindt het daarbij belangrijk dat kunst en cultuur voor álle inwoners van de gemeente beschikbaar en van waarde is.

Het netwerk van amateurverenigingen en andere georganiseerde verbanden is hierin van groot belang. Via de verenigingen en verbanden organiseert en presenteert cultuur zich. Zij zorgen voor de verbinding, tussen mensen en partijen.

Cultuur draagt bij aan persoonlijke ontwikkeling

Zelf iets maken, zelf iets doen draagt bij aan een gevoel van trots en geluk. Cultuur biedt plezier. Daarom willen we inwoners in contact brengen met kunst en cultuur. Door veel te zien, te luisteren en zelf te creëren, leren we te bepalen wat we mooi en lelijk vinden. Zo krijgen we de kans creatieve vaardigheden te ontwikkelen en kennis op te doen over kunst, media en erfgoed. Kunst verrijkt ons leven. Het kan je helpen anders te denken. Kunst en cultuur kunnen inzicht geven en je een andere kant van 'de zaak' of jezelf laten zien. Het gaat over lol maken, over ontspanning. Over leren en minstens zoveel over spelen. Al spelende leren, je ontwikkelen en talent ontdekken, op welk niveau en van welk karakter dan ook. En spelen is een serieuze zaak, want spelen ontwikkelt het jonge brein en houdt het oudere brein juist jong.

Professionele programmering is belangrijk om mensen te inspireren

Professionele voorstellingen, in welke vorm dan ook, zijn een ideale manier om elkaar te ontmoeten en meningen uit te wisselen. Door cultuur samen te beleven en te beoefenen, deel je ervaringen, leer je elkaar kennen en ontwikkel je een gemeenschappelijk referentiekader. Professionele voorstellingen, concerten en exposities kunnen een andere kijk op de wereld geven, kunnen verrassen en je even uit de waan van de dag halen. Ze stellen vragen aan de samenleving en beantwoorden de nog niet gestelde vragen. Maar ze geven ook plezier en ontspanning en inspireren kinderen en amateurkunstbeoefenaars om zelf nieuwe dingen uit te proberen en zichzelf te verbeteren. Het is daarom van belang dat een professionele kunstprogrammering voor iedereen toegankelijk is.



Hoe pakken we het aan?

De koers die we een aantal jaar geleden hebben ingezet om als regisseur te opereren en de uitvoering over te laten aan het cultuurveld zelf, inclusief subsidieverlening, zetten we voort. Dat betekent dat de uitoefening, het creëren en het aanbieden van cultuuruitingen de verantwoordelijkheid is van de aanbieders zelf. De gemeente faciliteert hierin binnen de gegeven middelen en mogelijkheden. De gemeente verstrekt jaarlijks subsidie aan Cultuurbedrijf RIQQ, Bibliotheek en biedt een podiumvoorziening aan. Deze organisaties en de podiumvoorziening stimuleren, verbinden, faciliteren en presenteren cultuuraanbieders en het cultuuraanbod. De aanbieders maken hun eigen afwegingen. Hiermee wordt het autonome karakter van kunst en cultuur bewaakt.



Drie focuspunten

De gemeente ondersteunt het culturele veld op drie focuspunten, die logischerwijs uit de visie voortvloeien:

1



AMATEURKUNST

2



CULTUUREDUCATIE

3



PROFESSIELE
PROGRAMMERING





Het culturele basisnetwerk en de podiumvoorziening

Het gesubsidieerde culturele basisnetwerk van de gemeente Rheden wordt gevormd door Cultuurbedrijf RIQQ en Bibliotheek Veluwezoom.

Dit basisnetwerk is er om de cultuur-aanbieders te ondersteunen in hun activiteiten en inwoners te informeren over de vele culturele mogelijkheden die de gemeente te bieden heeft.

De podiumvoorziening biedt de mogelijkheid om tegen gereduceerd tarief gebruik te maken van een professioneel podium.

Cultuurbedrijf RIQQ

Cultuurbedrijf RIQQ is de partner van het culturele veld in Rheden. Zij fungeert als vraag – en adviespunt. Cultuuraanbieders (professioneel en amateur) zijn zelf verantwoordelijk voor hun aanbod. Desgewenst ondersteunt RIQQ kunstenaars bij de ontwikkeling en presentatie van hun aanbod. Daarnaast signaleert RIQQ landelijke ontwikkelingen, kansen voor samenwerking en fondsenwerving en stemt ze vraag en aanbod op elkaar af. Ook versterkt RIQQ het cultuurveld door met kennis en subsidies verenigingen en samenwerkingsverbanden te stimuleren en geeft impulsen door middel van voorbeeldprojecten om zo een bloeiend cultureel leven te stimuleren. RIQQ is zowel aanjager, verbinder, facilitator als adviseur. Het cultuurbedrijf is als cultuurcoördinator en netwerkorganisator verantwoordelijk voor de stimulering van actieve en passieve cultuurparticipatie in Rheden.

Bibliotheek Veluwezoom

Kunnen lezen en schrijven ligt aan de basis van het kunnen ontwikkelen van talenten. De bibliotheek draagt bij aan de persoonlijke ontwikkeling van inwoners door inspiratie en informatie aan te bieden en te stimuleren met: lezingen, boekpresentaties, lees- en studiekringen. Literatuur prikkelt de fantasie en het voorstellingsvermogen. De bibliotheek is een vanzelfsprekende partner van het onderwijs en pakt laaggeletterdheid aan. De bibliotheek stimuleert kinderen om te lezen en hun leesplezier te ontwikkelen. Zo inspireert en activeert Bibliotheek Veluwezoom inwoners om hun talenten te ontwikkelen, met name op het gebied van literatuur en cultuur.

Podiumvoorziening

De professionele podia in onze gemeente zijn de plek om talenten te etaleren en om in aanraking te komen met cultuur. De podiumvoorziening biedt de amateurkunst en de professionele programmering (RhederArt en Filmhuis Dieren) een professioneel podium aan tegen gereduceerd tarief. Amateurverenigingen zijn voor de gemeente Rheden belangrijk. Ze zorgen voor verbinding en reuring in de samenleving en vormen de basis van het culturele leven in de gemeente. Een presentatiemogelijkheid is belangrijk om amateurkunst toegankelijk te maken en om zichzelf letterlijk en figuurlijk een podium te geven. Met deze podiumvoorziening kunnen inwoners, scholieren, vrijwilligers, amateurs en professionals tegen een gereduceerd tarief zichzelf presenteren op een theaterpodium: schouwburgzaal Theothorne, K13 of Studio26. De organisaties die gebruik maken van de voorziening kunnen zelf hun keuze maken uit de aangeboden podia.



Waar willen we naartoe?

De ambitie in deze nota is vastgesteld op basis van landelijke en lokale trends en ontwikkelingen met periodiek onderzoek onder inwoners en bij organisaties via het online inwonerspanel Rheden Spreekt. De doelen en ambities waar we aan werken zijn terug te voeren op de behoeften van inwoners.

Ambities



Inwoners vinden cultuur belangrijk in het dagelijks leven

2018

61%

onze ambitie

≥ 65%



Inwoners vinden financiële ondersteuning van cultuur door de gemeente belangrijk

72%

≥ 75%



Culturaanbod in Rheden

6,7

≥ 7



Culturele instellingen in Rheden

7,8

≥ 7,8

Ambities drie focuspunten



1. AMATEURKUNST
Inwoners zijn actief lid van vereniging, club of gezelschap

2018

40%

onze ambitie

≥ 45%



2. CULTUUREDUCATIE
Inwoners vinden cultuur-educatie op scholen belangrijk

91%

≥ 91%



3. PROFESSIONELE PROGRAMERING
Inwoners hebben het afgelopen jaar een cultuur-instelling/ evenement binnen de gemeente Rheden bezocht

79%

≥ 79%

Samenwerkingspartners

In Nederland houden zowel overheden (Rijk, provincies en gemeenten), als cultuurorganisaties zich bezig met de opbrengsten van cultuur

- Ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap
- Provincie Gelderland
- Stedelijke regio Arnhem-Nijmegen
- Gemeente Rozendaal en Renkum
- Landelijk Kenniscentrum Cultuureducatie Amateurkunst
- Cultuur Oost
- Culturele organisaties in gemeente Rheden
- Onderwijsinstellingen (basis en voortgezet onderwijs)
- Zorg- en maatschappelijke instellingen

Relatie met andere beleidsterreinen

Cultuur zetten we in om onze doelen op veel verschillende beleidsterreinen te halen. Denk aan:

- Wet maatschappelijke ondersteuning (Wmo)
- Volksgezondheid
- Armoedebeleid
- Jeugd
- Onderwijs
- Participatie, Werk & Inkomen
- Economische Zaken
- Toerisme en Recreatie
- Vastgoed

Global goals

Cultuur draagt bij aan het realiseren van de global goals:





‘Het landschap rondom Rheden inspireert mij enorm in mijn werk. Als de uiterwaarden onderlopen en de wilgen weerspiegelen in het water... fascinerend.’

Harry de Leeuw, beeldend kunstenaar

‘Cultuureducatie draagt bij aan de hersenontwikkeling van jonge kinderen. Zij leren zich te presenteren, hun emoties te uiten en zich te ontplooien.’

Jet Smeets, directeur Cultuurbedrijf RIQQ

‘Wij gaan met onze leescoaches naar scholen. Als je dan terugkrijgt dat kinderen zélf naar de bieb willen, terwijl ze eerder moeilijk tot lezen kwamen... dat is mooi hoor.’

Lianne Busser, directeur Bibliotheek

Veluwezoom

